

TYÖRYHMÄN KOKOUS 9/2010 (kokous 33)

Aika: Perjantai 3.12.2010, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone K01 (Kuukkeli)

Läsnä: Ikka Heikkinen, ympäristöministeriö (vpj.)
 Sami Heikkilä, puolustuministeriö
 Petri Heinonen, Metsähallitus
 Lea Houtsonen, Opetushallitus
 Katja Huumo, ympäristöministeriö
 Hanna Hämäläinen, työ- ja elinkeinoministeriö
 Johanna Ikävalko, MTK
 Annu Jylhä-Pyykönen, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Ilpo Kuronen, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry.
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Bernt Nordman, Natur och Miljö r.f.
 Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
 Pekka Salminen, ympäristöministeriö
 Jussi Soramäki, ympäristöministeriö
 Anneli Törrönen, Sosiaali- ja terveysministeriö
 Rauno Väisänen, Metsähallitus
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
 Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus (siht.)
 Ilpo Mannerkoski, Suomen ympäristökeskus, vieraileva puhuja

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja neuvotteleva virkamies Ikka Heikkinen (YM) avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi. Hän totesi, että vuoden 2010 viimeinen kokous on vuoden 2010 sadonkorjuukokous: isoja asioita on saatettu loppuun ja on aika keskustella ja suunnitella tulevaa. Käytiin nopea esittelykierrös, sillä ryhmään oli tullut uusia jäseniä. Todettiin sihteerinvaihdos. Rovaniemelle muuttaneen Eija Kemppainen ja Luonnontieteelliseen museoon siirtyneen Aino Juslénin tilalle sihteeiksi on nimetty vanhempi suunnittelija Marja Pylvänäinen Suomen ympäristökeskuksesta Helsingistä ja tutkija Ari-Pekka Auvinen Suomen ympäristökeskuksen Oulun toimipaikasta.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (kokous 13.10.2010) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista ja ajankohtaiset asiat

Asialista hyväksyttiin.

Ajankohtaista: Business & Biodiversity -tilaisuus 25.11.2010
 Ympäristöneuvos Jussi Soramäki (YM) kertoi Business & Biodiversity -tilaisuudesta, joka pidettiin Säätytalolla. Tilaisuuden järjestivät FIBS (Finnish Business and Society), ympäristöministeriö ja Metsähallitus. Tilaisuuden pääpuhujana oli IUCN:n pääekonomisti Joshua Bishop. Päivän ohjelma: <http://www.fibsry.fi/business-and-biodiversity>

Tilaisuuden järjestämisen taustalla oli, että jo CBD COP 8:n päätelmissä tuetaan yritysten ja hallinnon yhteistyötä ja luonnon monimuotoisuuden suojelun mukaan ottamista yritysten strategiseen suunnitteluun sekä se, että järjestöt ovat jo pitkään tehneet yhteistyötä yritysten kanssa, mutta hallinto ei juurikaan. Tilaisuudella luodattiin kiinnostusta yhteistyöhön Suomessa. Portugali, Hollanti ja Saksa ovat edelläkävijämaita. Esimerkkinä Saksan Biodiversity in Good Company -aloite, <http://www.business-and-biodiversity.de/>.

Yhteistyölle on tilaus ja kiinnostusta ja tilaisuus oli hyvä alku. Ympäristöministeriön rooli jatkossa voisi olla fasilitaattorina toimiminen. Yrityksille olisi tarjottava käyttöön olemassa olevaa tietoa, jotta ne voisivat sisällyttää luonnon monimuotoisuuden suojelun strategioihinsa ja toimintaohjelmiinsa. Ehdotettiin perustettavaksi yrityksiä palveleva foorumi/platform. Jatketaan järjestöjen tukemista.

Aiheesta käytiin vilkas keskustelu ja useita ajatuksia ja ehdotuksia tuli esille.

- raha ja voimavarat rajoittavat tekemistä
- yritysjohto avainasemassa
- käytettävä olemassa olevia verkostoja
- alueellisuus huomioitava
- PK-yritykset keskeisiä
- muualta kokemuksia mm. "Habitat Banking" ja "No net BD loss" -toiminta, jossa aiheuttaja korvaa/ennallistaa hävittämänsä luonnon monimuotoisuuden
- tiedon saatavuus varmistettava yrityksille
- hyviä esimerkkejä yhteistyöstä olemassa, mm. SLL:n ja VR:n maisemanhoitohanke

4. COP 10 Nagoya (18.–29.10.): Tulokset ja jatkotoimet ml. EU:n päätelmät

Neuvotteleva virkamies Marina von Weissenberg (YM) esitteli COP 10 -kokouksen 5 päämäärää ja 20 tavoitetta <http://www.cbd.int/nagoya/outcomes/>. Nagoyan kokous oli menestyksellinen; strateginen suunnitelma vuosille 2011–2020, ml. monivuotinen työohjelma, rahoitus sekä ABS-pöytäkirja geenivarojen saatavuudesta ja hyötyjen jaosta hyväksyttiin.

Marina esitteli joitakin keskeisiä esille nousseita asioita, kuten ekosysteemipalveluiden merkityksen, ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden vuorovaikutuksen, vieraslajit sekä kaupunkien luonnon monimuotoisuuden.

EU:n päätelmien tärkeimpänä tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviäminen vuoteen 2020 sekä ennallistaa luontotyyppejä. Ehdotettiin, että YM lisäisi Suomen kantaan koulutusta koskevan kannanoton. EU:n päätelmät hyväksytään joulukuussa 2010.

Jatkotyö:

2011–2020 on luonnon monimuotoisuuden vuosikymmen. Perustetaan IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services), joka takaa työlle tieteellisen pohjan. Suomen strategia päivitetään. Tehdään myös Suomi-TEEB. Vuosi 2011 on YK:n kansainvälinen metsävuosi.

Käytiin vilkas keskustelu Suomen strategian ja toimintaohjelman päivittämisestä vastaamaan Nagoyan kokouksen päätelmiä. Tarkistuspiste on nyt. Keskusteltiin siitä onko työ tämän työryhmän vai uuden työryhmän tehtävä. Nykyisen strategian valmistelutyön teki tämä ryhmä. Varapuheenjohtaja ehdotti, että työn tekee tämä työryhmä, mutta hyvässä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. YM:n tarkoituksena on ottaa nyt myös aluehallinto mukaan valmistelutyöhön. Keskusteltiin myös siitä, miten strategian uudistamistyö ajoitetaan hallituksen vaihtumisen kanssa.

Varapuheenjohtaja kiteytti keskustelun seuraavasti: YM:llä ja MMM:llä on suurin sisällöllinen vastuu, mutta kaikilla on vastuu strategiasta ja sen analysoinnista. Strategian on oltava lyhyt, ytimekäs ja tehokas. Tarkastuspisteitä määritellään vuosien 2011–2020 varrelle.

Strategiatyö on tämän ryhmän tärkein tehtävä vuonna 2011. Päätettiin, että YM tuo seuraavaan kokoukseen esityksen työn ohjelmoinnista.

5. Uhanalaisten luontotyyppien toimintasuunnitelma ja jatkotoimenpiteet

Luonnonsuojeluvalvoja Pekka Salminen (YM) esitteli tämän ryhmän toimeksiannosta tehdyn Uhanalaisten luontotyyppien toimintasuunnitelman ja sen vaatimat jatkotoimet. Tavoitteena on pysäyttää luontotyyppien uhanalaistuminen vuoteen 2020 mennessä ja parantaa luontotyyppien tilaa tehokkain toimenpitein.

Strategisissa toimenpidelinjauksissa korostetaan

- tiedon ja ymmärryksen tarvetta luontotyypeistä sekä tiedon saatavuutta
- tarvetta uusiin lainsäädännöllisiin ja hallinnollisiin menettelyihin
- suojelun, hoidon ja ennallistamisen keinovalikoiman parantamista.
- ohjeistamista ja taloudellisia kannustimia
- luontotyyppien tilan seurantaa

Huomiota tullaan kiinnittämään ekosysteemilähtöisyyteen tarkastelemalla ekologisia kokonaisuuksia ja maisematasoa, koordinoidaan luontotyyppien ja lajien suojelutyötä sekä etsitään hyvä kustannus-hyöty -tasapaino. Toimintasuunnitelmassa on lueteltu 50 yksityiskohtaista toimenpide-ehdotusta.

Resurssien puute aiheuttaa haasteita toteuttamiselle, mutta toimeenpanon edellytyksiä voidaan saada käynnissä olevien toimintaohjelmien ja hankkeiden kautta. Tekeillä on maakunnallisia strategioita ja ympäristöohjelmia. Hallinnolle tulee velvoitteita kansainvälisistä sopimuksista.

Toimintasuunnitelma lähtee lausuntokierrokselle vielä joulukuussa 2010. Asiasta julkaistaan tiedote.

6. Lajien neljännen uhanalaisuusarvioinnin tulokset

Vanhempi tutkija Ilpo Mannerkoski (SYKE) esitteli lajien uhanalaisuusarviointityötä ja 1.12.2010 Säätytalolla julkaistuja tuloksia. Arviointi on maailmanlaajuisestikin erittäin kattava, sillä riittävät tiedot uhanalaisuusarviointiin saatiin kokoon lähes puolesta maamme noin 45 000 lajista. 21 398 lajin uhanalaisuus arvioitiin, joista 10,5 % arvioitiin uhanalaisiksi (2 247 lajia).

Tämän uhanalaisuusarvioinnin yhteydessä markkinoitiin Suomessakin punainen lista -käsite. Punainen lista sisältää uhanalaisiksi luokiteltujen lajien lisäksi silmälläpidettävät ja puutteellisesti tunnetut lajit. Uhanalaisuuden lisäksi arvioitiin uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät, sekä tutkittiin missä uhanalaiset lajit elävät. Ensimmäistä kertaa arvioitiin myös lajien uhanalaisuuden muuttumista lajiryhmittäin ja elinympäristöittäin.

Arvioinnin perusteella työn tehnyt asiantuntijaryhmä esittää lajeja luonnonsuojeluasetuksella ja erityisesti suojeltaviksi. Arviointi on käytännössä koko lajisuojelun tieteellinen tausta. Hallinto vie suojelutyön käytäntöön. Lajisuojelun toimintaohjelma on tekeillä SYKEssä YM:n aloitteesta. Yhteys luontotyyppien suojelun kanssa on tärkeää. Arviossa todettiin, että erityisesti rantojen, kallioiden ja tunturipaljakkoiden lajit ovat uhanalaistuneet entisestään. Näiden luontotyyppien suojeluun on panostettava tulevaisuudessa erityisesti.

Linkki julkaisuun ja tietoa tuloksista punaisen listan verkkosivuilla
<http://www.ymparisto.fi/punainenlista>

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraava kokous

BD-seurantaryhmän seuraavan kokouksen ajankohta ilmoitetaan myöhemmin. Varapuheenjohtaja Ilkka Heikkisen (YM) mukaan seuraavassa kokouksessa tullaan käsittelemään Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian uudistamista Nagoyan päätelmiä vastaavaksi sekä TEM:n, YM:n ja MMM:n laatimaa Luonnonvaraselontekoa "Älykäs ja vastuullinen luonnonvaratalous"
<http://www.tem.fi/index.phtml?C=98033&s=2086&xmid=4476>

9. Kokouksen päättäminen.

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.20

Varapuheenjohtaja

Ilkka Heikkinen

Sihteeri

Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.